

Reglene for rett til fri og honorering er ulikt for tillitsvalgte for næringsdrivende og ansatte leger.

1. Tillitsvalgt for næringsdrivende leger

Det følger av [rammeavtalen](#) mellom KS og Legeforeningen om allmennlegepraksis i fastlegeordningen i kommunene punkt 13.3 og [rammeavtalen](#) mellom Oslo kommune om privat allmennlegepraksis i fastlegeordningen punkt 13.3 at legen har rett til ti dagers fravær per år for utøvelse av fagforeningsarbeid. Det samme gjelder for offentlige oppgaver og verv. Det gjøres ikke fradrag i basistilskuddet for disse dagene.

Dersom tillitsvalgte deltar i intervjuer til fastlegehjemler og deltagelse i lønnsforhandlinger er det lokalavdelingen som dekker utgifter og praksiskompensasjon, jf Legeforeningens lover § 3-4-3 første ledd som lyder:

§ 3-4-3 Lokalforeningenes formål og oppgaver

(1) Lokalforeningen skal fremme Legeforeningens formål i området ved å ivareta fellesskapet blant legene og virke for deres felles interesser ved blant annet:

- 1. å engasjere seg i lokal helsepolitikk i området og i helseregionen og arbeide for hensiktsmessig organisering av den samlede helsetjeneste.*
- 2. å ha overordnet ansvar for at det lokale arbeidet med inntekts- og arbeidsvilkår blir tilfredsstillende ivaretatt i samarbeid med yrkesforeningene. Lokalforeningene skal gi praktisk bistand til yrkesforeningene ved valg av tillitsvalgte og ved opplæring, samt dekke utgifter som tillitsvalgte har ved utøvelse av funksjonen. Avsetning til dette punkt skal fremgå av budsjettet. Dette gjelder likevel ikke tildeling av hjemmel som avtalespesialist og deltakelse i samarbeidsutvalg hvor ansvaret påhviler ansvarlig yrkesforening.*
- 3. å ha omsorg for, og yte hjelp til enkeltmedlemmer, gjennom blant annet å sørge for organisering av kollegastøtte og drift av helsetiltak for leger.*
- 4. å drive relevante kurs og annen utdanningsvirksomhet.*
- 5. å fremme kollegialitet og fellesskap mellom medlemmer, herunder pensjonistmedlemmer, i området ved møter eller andre tiltak for faglig og sosialt samvær.*
- 6. å kunne løse lokale tvister mellom medlemmer og motparter og mellom medlemmer.*
- 7. Lokalforeningen velger medlemmer til foreningens kurskomité. Funksjonstiden til det enkelte medlem er 4 år. Valgene ordnes slik at halvparten av komiteen medlemmer står på valg hvert annet år. Kurskomiteen bør ha medlemmer både fra allmennlegetjenesten og spesialisthelsetjenesten.*

(2) Lokalforeninger innen én og samme region kan avtale samarbeid om oppgaver som nevnt.

(3) Landsstyret kan fastsette utfyllende bestemmelser om lokalforeningenes formål, ansvar og oppgaver.

(4) Hvor helseforetaksområder i spesialisthelsetjenesten fordeler seg på flere lokalforeninger, har lokalforeningene plikt til å samarbeide med hverandre om økonomisk og praktisk støtte til tillitsvalgte i berørte foretak. Ansvaret skal reguleres av gjensidig avtale, som godkjennes av sentralstyret.

Vi viser også til [valgeregler og instruks](#) for tillitsvalgte vedtatt av sentralstyret 18. januar 2007, se punkt 4 som lyder:

"4. Dekning av tillitsvalgtes utgifter

Tillitsvalgte som under utøvelsen av vervet lokalt pådrar seg nødvendige utgifter til reise og opphold, porto, telefon m.v., får dette refundert av vedkommende lokalforening. Når tillitsvalgtvervet må utføres med fravær fra legens arbeid, dekker lokalforeningen evnt. tap av lønn/gir lokalforeningen praksiskompensasjon i henhold til Legeforeningens satser."

Møter i samarbeidsutvalget er regulert i rammeavtalen punkt 4.2.2 hvor det fremgår av femte ledd siste avsnitt at det tilstås møtegodtgjøring etter kommunens satser. Det er altså kommunen som godtgjør for deltagelse i samarbeidsutvalget.

Det ytes ikke honorar for tillitsvalgtmøter med mindre det avtales lokalt.

Når det gjelder ledersamlinger for lokalforeningene og regionsutsutvalgene vil det være oppdragsgiver som betaler for utgifter og praksiskompensasjon.

2. Tillitsvalgt for ansatte

2.1 KS-området

Ansattes fri til tillitsvalgtarbeid er regulert i [hovedavtalen](#) KS-området § 3-4 som lyder:

"Tillitsvalgte har rett til tjenestefri for å utføre sine oppgaver.

Under utøvelsen av sin virksomhet som tillitsvalgt og under forhandlinger og drøftinger med arbeidsgiver, beholder den tillitsvalgte sin lønn. Med lønn menes i denne forbindelse ordinær lønn, faste årsbeløp og variable tillegg etter oppsatt turnusplan.

Arbeidet som tillitsvalgt skal avvi kles slik at det volder minst mulig ulempe for arbeidets gang. Fravær skal så vidt mulig avtales på forhånd med nærmeste overordnede.

Forholdene skal legges slik til rette at tillitsvalgte som arbeider etter tjenesteplan, eller har arbeid som faller utenfor ordinær dagarbeidstid, år samme arbeidsforhold og vilkår som de med ordinær dagarbeidstid. For tillitsvalgt som innkalles av arbeidsgiver til møter og lokale lønnsforhandlinger etter HTA som faller utenfor vedkommendes arbeidstid, avklares om medgått tid kompenseres med timelønn eller avspasering.

I større kommuner og fylkeskommuner med slik spredning av arbeidsplassene at dette medfører en omfattende reisevirksomhet for den tillitsvalgte, kan det avtales at slike reiser innenfor en fastsatt ramme skal dekkes etter satsene i reiseregulativet.

Der arbeidsgiver innkaller til møte, skal reisekostnader dekkes etter satsene i reiseregulativet."

2.2 Oslo kommune

Ansattes fri til tillitsvalgtarbeid er regulert i [hovedavtalen](#) § 16 som lyder:

"a. Administrasjonen har plikt til å legge forholdene til rette slik at tillitsvalgte og ansatte med tillitsverv i organisasjonen, samt medlemmer av utvalg/råd kan utføre sine funksjoner – herunder også ordinære arbeidsoppgaver - på en tilfredsstillende måte innenfor normal arbeidstid. Partene lokalt drøfter prinsippene for hvorledes tjenestefri med lønn skal praktiseres i virksomheten. Det vises for øvrig til Hovedavtalen § 11. Eventuell avsetting av særskilt tid til tillitsvalgtarbeide avgjøres av administrasjonen etter drøftinger med de tillitsvalgte. Tillitsvalgte har rett til nødvendig tjenestefri med lønn for å utføre sine oppgaver. Tjenestefri i denne forbindelse er i hovedsak knyttet til saker som er regulert i Hovedavtalen eller avtale inngått i medhold av denne avtale. Tillitsvalgte skal henvende seg direkte til arbeidsgivers representant i saker som er hjemlet i denne avtale.

De tillitsvalgte skal ha uhindret adgang til de forskjellige avdelinger i den utstrekning det er nødvendig for å utføre tillitsvervet. De har plikt til på forhånd å gi sine nærmeste overordnede underretning om, og oppgi årsaken til, at de må forlate sin arbeidsplass. De skal såvidt mulig melde fra til lederen av den avdeling de kommer til om hvem de ønsker å snakke med.

Tillitsvalgte må ta tilbørlig hensyn til at arbeidet i minst mulig utstrekning lider skade.

Tillitsvalgte gis adgang til å nytte tjenestestedets kontortekniske utstyr, slik som kopieringsmaskiner og virksomhetens interne distribusjonskanaler for utsending av protokoller og referater fra drøftings- og forhandlingsmøter i virksomheten.

b. Forholdene skal legges slik til rette at de som arbeider etter tjenestepplan eller har arbeidstid som faller utenfor ordinær dagarbeidstid, får samme arbeidsforhold og vilkår som de med ordinær dagarbeidstid.

c. Tjenestefri med lønn for å delta i forhandlingsmøter med administrasjonen bør begrenses til to representanter for hver organisasjon for hver sak med mindre det unntaksvis er påkrevet med større representasjon. d. Hovedtillitsvalgt som etter endt funksjon går tilbake til den virksomhet vedkommende har tjenestefri fra, skal så fremt det er mulig gå tilbake til en stilling med tilsvarende innhold som det vedkommende hadde tidligere. Ved tilbud om stilling, skal imidlertid administrasjonen ta hensyn til den karriereutvikling vedkommende ville kunne ha påregnet om hun/han ikke hadde hatt tjenestefri for å overta tillitsverv. Det skal legges vekt på den realkompetanse vedkommende gjennom dette har ervervet seg.

e. Tillitsvalgte på arbeidsstedet og ansatte med tillitsverv innen organisasjonen kan ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri med lønn for å delta i forbundsstyre- og landsstyremøter, landsmøter og organisasjonenes kongresser/representantskapsmøter. Det samme gjelder styremøter og møter i faste organ som er opprettet av og/eller er rådgivende for styret, når disse ikke kan avholdes utenom arbeidstiden.

Styremøter og møter i faste råd som er opprettet av/eller er rådgivende for styret omfatter ikke lokale styrer eller råd. De styrer og råd som omfattes av denne

bestemmelse er styrer og råd oppnevnt av fylkes-, region-, forbunds- og/eller landsstyrer, det vil si organisasjonens høyeste utøvende organer.

Styremøter i lokale foreninger skal til vanlig holdes utenom arbeidstiden. Når det er nødvendig med styremøter på grunn av saker som skal behandles mellom partene, kan slike møter holdes i den ordinære arbeidstiden.

Tillitsvalgte på arbeidssstedet og ansatte med tillitsverv innen organisasjonen kan ikke uten tvingende grunn nektes tjenestefri med lønn for å delta på kurs for tillitsvalgte, eller faglige kurs (organisasjonsfaglige) som arrangeres av vedkommende arbeidstakerorganisasjon.

f. Kursledere og forelesere får inntil 10 (12) dagers tjenestefri med lønn pr. år for å utføre sine organisasjonsoppdrag. Det forutsettes som en hovedregel at det er de lønnede heltidstillitsvalgte som er kursledere og forelesere.

g. Arbeidstakere som ikke går inn under reglene i punkt e, har også rett til tjenestefri med lønn i inntil 10 (12) dager pr. år for å delta i introduksjonskurs eller andre organisasjonsfaglige kurs som arrangeres av arbeidstakerorganisasjon.

h. Under utøvelsen av sin virksomhet som tillitsvalgt og under forhandlinger og drøftinger med arbeidsgiver, beholder tillitsvalgte sin lønn. Med lønn vises i denne forbindelse til fellesbestemmelsen § 4.6.1.

i. Kompensasjon for lokale møter ut over ordinær arbeidstid: For møter som administrasjonen har innkalt til og som avholdes på den enkelte tillitsvalgtes fritid, får vedkommende godtgjøring etter overtidsbestemmelsene i fellesbestemmelsen § 12. Denne bestemmelsen gjelder imidlertid ikke ved forhandlinger som føres mellom Oslo kommune og organisasjonene sentralt.

j. Tillitsverv/ansettelse i organisasjonene: Arbeidstakerne har rett til permisjon for å overta tillitsverv innen den organisasjon de er medlem av.

Under permisjon for overtakelse av tillitsverv, der organisasjonen dekker hele eller deler av lønnen for de tillitsvalgte, regnes lønnen fra organisasjonen som pensjonsgivende i den kommunale pensjonsordning med de begrensninger som følger av vedkommende pensjonsvedtekt. Organisasjonen plikter å gi forvalter av tjenestepensjonsordningen de nødvendige meldinger.

Hvis tillitsvalgt med sentralt verv i hovedorganisasjonen må fratre som sådan grunnet organisasjonens aldersgrensebestemmelse, kan spørsmålet om førtidspensjonering i henhold til gjeldende reglement tas opp dersom den permitterte:

- ikke ønsker å gjeninntre i kommunens tjeneste,*
- heller ikke har rett til straks løpende pensjon fra tjenestepensjonsordningen.*

Samme adgang har de som etter fylte 62 år fratrer organisasjonen inntil tre år før aldersgrensen for tillitsvervet. "